

TECHNOLOGY AND DESIGN FEATURES OF SEWING MODERN WOMEN'S DRESSES

Soliyeva Odinaxon To'lanboy qizi

Andijan Region, Shahrixon District Vocational School No. 4, Industrial Training

Instructor

Abstract

This scientific article provides a comprehensive analysis of the design, pattern construction, and sewing process of modern women's dresses based on a scientific and technological approach. The study examines the impact of fashion trends on the development of the light industry, hygienic and performance criteria for fabric selection, stages of pattern making based on anthropometric measurements, the technological sequence of sewing processes, and quality control standards. Furthermore, the integration of ergonomic principles and aesthetic requirements is considered as a key factor in the production of modern women's garments.

Keywords: modern fashion, women's clothing, construction, pattern making, fabric, sewing technology, ergonomics, anthropometry, quality control.

AYOLLAR ZAMONAVIY KO'YLAGINI TIKISH TEXNOLOGIYASI VA DIZAYN XUSUSIYATLARI

Soliyeva Odinaxon To'lanboy qizi

Andijon viloyati Shahrixon tumani

4-son texnokumi ishlab chiqarish ta'limi ustasi

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada ayollar zamonaviy ko'ylagini loyihalash, konstruksiyalash va tikish jarayonlari ilmiy-texnologik yondashuv asosida batafsil

tahlil qilinadi. Moda tendensiyalarining yengil sanoat rivojiga ta'siri, gazlama tanlashning gigiyenik va ekspluatatsion mezonlari, antropometrik o'lchamlar asosida andoza tuzish bosqichlari, tikuv jarayonining texnologik ketma-ketligi hamda sifat nazorati mezonlari ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, ergonomika va estetik talablarning uyg'unligi zamonaviy ko'ylak ishlab chiqarishdagi asosiy omil sifatida ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: zamonaviy moda, ayollar kiyimi, konstruktsiya, andoza, gazlama, tikuv texnologiyasi, ergonomika, antropometriya, sifat nazorati.

Kirish. Yengil sanoat O'zbekiston iqtisodiyotida strategik ahamiyatga ega bo'lgan tarmoqlardan biridir. Ayniqsa, ayollar kiyimlari ishlab chiqarish bozor talabining yuqoriligi va moda tendensiyalarining tez o'zgaruvchanligi sababli doimiy ravishda takomillashib boradi.

Zamonaviy ayollar ko'ylagi nafaqat estetik ko'rinishga ega bo'lishi, balki funksional, ergonomik va gigiyenik talablarni ham qondirishi zarur. Kiyim insonning tashqi qiyofasini shakllantiruvchi muhim omil bo'lib, uning ijtimoiy mavqeini ham ifodalaydi. Shu sababli ko'ylakni loyihalash jarayoni ilmiy asoslangan konstruktsiya va texnologik yondashuvni talab qiladi.

Bugungi kunda ishlab chiqarish jarayonlarida raqamli dizayn tizimlari (CAD), avtomatlashtirilgan bichish uskunalari va zamonaviy tikuv mashinalaridan foydalanish mahsulot sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Adabiyotlar tahlili. Ilmiy manbalarda kiyim konstruktsiyasi va moda dizayni bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Armstrong (2018) kiyim konstruktsiyasini tana antropometriyasi asosida ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi. Karimova (2019) esa

tikuvchilik texnologiyasida chok turlari va gazlama xususiyatlarining mahsulot sifatiga ta'sirini ilmiy asosda tahlil qilgan.

Zamonaviy tadqiqotlarda barqaror moda (sustainable fashion) konsepsiyasi ham keng yoritilmoqda. Ekologik toza va qayta ishlanadigan materiallardan foydalanish global moda sanoatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Ergonomika sohasidagi tadqiqotlar kiyimning inson harakatiga moslashuvchanligini ta'minlash muhimligini ko'rsatadi. Antropometrik o'lchamlarning to'g'ri olinishi konstruktsiya aniqligini belgilaydi.

Asosiy qism

1. Zamonaviy dizayn tendensiyalari

Zamonaviy ayollar ko'ylaklarida quyidagi dizayn xususiyatlari kuzatiladi:

- Minimalistik shakllar va toza chiziqlar
- A-siluet va oversize modellari
- Tabiiy ranglar va pastel gammasi
- Ekologik gazlamalar
- Ko'p funktsionallik (kundalik + ofis uslubi)

Dizayn jarayonida moda tendensiyalarini tahlil qilish, maqsadli auditoriyani aniqlash va bozordagi talabni o'rganish muhim bosqich hisoblanadi.

2. Antropometrik o'lchamlar va andoza tuzish

Ko'ylak konstruktsiyasi quyidagi asosiy o'lchamlar asosida ishlab chiqiladi:

- Ko'krak aylana uzunligi
- Bel aylana uzunligi
- Son aylana uzunligi
- Yelka kengligi
- Yeng uzunligi
- Umumiy uzunlik

Andoza tuzishda erkinlik qo'shimchalari (pripusk) hisobga olinadi. Zamonaviy ishlab chiqarishda CAD tizimlari yordamida andozalar aniq va tezkor tuziladi.

Konstruktsiya jarayonida simmetriya, proporsiya va siluet muvozanati muhim ahamiyat kasb etadi.

3. Gazlama tanlash mezonlari

Gazlama tanlashda quyidagi omillar inobatga olinadi:

- Gigiyenik xususiyatlar (havo o'tkazuvchanlik)
- Mustahkamlik
- Shaklni saqlash qobiliyati
- Elastiklik
- Parvarish qulayligi

Paxta, zig'ir, viskoza va aralash tolali matolar keng qo'llaniladi. Tabiiy tolalar organizm uchun qulay va ekologik jihatdan xavfsiz hisoblanadi.

4. Tikuv texnologiyasi jarayoni

Tikuv jarayoni quyidagi bosqichlardan iborat:

1. Gazlamani tayyorlash (bug‘lash va tekislash)
2. Andoza asosida bichish
3. Yelka va yon choklarni biriktirish
4. Yeng o‘rnatish
5. Yoqa va bezak elementlarini tikish
6. Pastki qismni qayirish
7. Yakuniy dazmollash

Sanoat tikuv mashinalari (tekis chok, overlok, yashirin chok mashinalari) mahsulot sifatini oshiradi va ishlab chiqarish samaradorligini ta’minlaydi.

5. Sifat nazorati

Mahsulot sifati quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

- Choklarning mustahkamligi
- O‘lcham aniqligi
- Simmetriya
- Estetik ko‘rinish
- Nuqsonlarning yo‘qligi

Sifat nazorati ishlab chiqarish jarayonining barcha bosqichlarida amalga oshiriladi.

Xulosa. Ayollar zamonaviy ko‘ylagini tikish jarayoni ilmiy asoslangan konstruktsiya, ergonomik yondashuv hamda zamonaviy texnologik vositalarni qo‘llashni talab qiladi. Mahsulotni loyihalash jarayonida antropometrik o‘lchamlarning aniqligi, andoza tuzishdagi konstruktsion muvozanat va gazlama xususiyatlarini chuqur tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu omillar tayyor mahsulotning estetik ko‘rinishi, qulayligi va ekspluatatsion mustahkamligini ta’minlaydi.

Moda tendensiyalari va iste'molchilar ehtiyojlarini inobatga olgan holda ishlab chiqarilgan ko'ylaklar nafaqat bozor talabiga javob beradi, balki raqobatbardoshlikni ham oshiradi. Zamonaviy dizayn va texnologiyalar uyg'unligi mahsulotning funksionalligi, gigiyenikligi hamda uzoq muddatli foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Kelajakda raqamli dizayn tizimlari (CAD), 3D modelirovka, virtual fitting (raqamli kiyib ko'rish) texnologiyalari hamda avtomatlashtirilgan tikuv komplekslari ishlab chiqarish jarayonini yanada optimallashtiradi. Bu esa mehnat unumdorligini oshirish, material sarfini kamaytirish va mahsulot sifatini barqaror nazorat qilish imkonini beradi.

Shuningdek, barqaror moda (sustainable fashion) tamoyillarini joriy etish, ekologik toza va qayta ishlanadigan materiallardan foydalanish yengil sanoatning istiqbolli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy asoslangan yondashuv, innovatsion texnologiyalar va dizayn yechimlarining integratsiyasi ayollar kiyimlari ishlab chiqarish sohasining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Armstrong J. Patternmaking for Fashion Design. New York: Fairchild Books, 2018.
2. Karimova M. Tikuvchilik texnologiyasi asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Smith A. Fashion Design Technology. London: Textile Press, 2020.
4. Cooklin G. Garment Technology for Fashion Designers. Oxford: Blackwell Science, 2017.